

Věc C-38/21

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

22. ledna 2021

Předkládající soud:

Landgericht Ravensburg (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

30. prosince 2020

Žalobce:

VK

Žalovaná:

BMW Bank GmbH

Předmět původního řízení

Leasingová smlouva – Kvalifikace jako smlouvy o spotřebitelském úvěru – Povinné informace – Směrnice 2008/48/ES – Právo na odstoupení od smlouvy – Zánik práva na odstoupení od smlouvy – Zneužívající výkon práva na odstoupení od smlouvy

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. K fikci zákonnosti podle čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věty a § 12 odst. 1 třetí věty EGBGB
 - 1) Jsou čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB, v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení

odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB, v rozporu s čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES?

Pokud ano:

- b) Vyplývá z unijního práva, zejména z čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, že čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB se nepoužijí v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB?

V případě záporné odpovědi na otázku II. 1. b):

2. K povinným informacím podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES

- a) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že částka úroku splatná za den, která musí být uvedena v úvěrové smlouvě, musí být vypočtena ze smluvní výpůjční úrokové sazby uvedené ve smlouvě?
- b) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb platná při uzavření úvěrové smlouvy musí být sdělena jako absolutní číslo, přinejmenším ale musí být jako absolutní číslo uvedena platná referenční úroková sazba [v tomto případě základní úroková sazba podle § 247 BGB (Bürgerliches Gesetzbuch, občanský zákoník)], ze které se navýšením (v tomto případě o pět procentních bodů podle § 288 odst. 1 druhé věty BGB) vypočte platná úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb, a musí být spotřebitel informován o referenční úrokové sazbě (základní úrokové sazbě) a její variabilitě?
- c) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že v textu úvěrové smlouvy musejí být sděleny podstatné formální předpoklady pro přístup k mimosoudnímu urovnávání stížností a prostředků nápravy?

V případě kladné odpovědi na alespoň jednu z výše uvedených otázek II. 2. a) až c):

- d) Je třeba čl. 14 odst. 1 druhou větu písm. b) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet pouze tehdy, pokud byly informace podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES poskytnuty v úplné a správné podobě?

Pokud ne:

- e) Jaká kritéria jsou relevantní pro počátek běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy navzdory neúplným nebo nesprávným informacím?

V případě kladné odpovědi na výše uvedené otázky II. 1. a) a/nebo alespoň jednu z otázek II. 2. a) až c):

- 3. K zániku práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Podléhá právo na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zániku?

Pokud ano:

- b) Jedná se u zániku práva o časové omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zániku práva ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, použití pravidel o zániku práva na základě dobré víry?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“)?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

- 4. K uznání zneužívajícího výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Může být výkon práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zneužívající?

Pokud ano:

- b) Jedná se v případě uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy o omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy na základě dobré víry?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle GG?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

Uvedená ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice 2008/48“), zejména čl. 10 odst. 2 písm. f), l), p) a t), jakož i čl. 14 odst. 1 druhá věta písm. b)

Uvedené vnitrostátní předpisy

Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“), zejména článek 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (EGBGB) (uvozovací zákon k občanskému zákoníku), čl. 247 § 3, § 6, § 7 a § 12

Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (občanský zákoník), zejména §§ 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 a 506. § 506 odst. 1 BGB stanoví, že ustanovení platná pro všeobecné smlouvy o spotřebitelském úvěru se přiměřeně použijí na takové smlouvy, kterými podnikatel poskytuje spotřebiteli jinou pomoc při financování za úplatu. Podle odstavce 2 se smlouvy uzavřené mezi podnikatelem a spotřebitelem o úplatném užívání věci považují za pomoc při financování za úplatu mimo jiné tehdy, pokud je dohodnuto, že spotřebitel má při ukončení smlouvy povinnost uhradit určitou hodnotu věci (§ 506 odst. 2 bod 3 BGB).

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobce uzavřel dne 10. listopadu 2018 se žalovanou leasingovou smlouvu, jejímž předmětem bylo motorové vozidlo pro soukromé užívání. Ve smlouvě byla sjednána platba, kterou měl uhradit žalobce v celkové výši 12 486,80 eur, a která se skládala z částky hrazené při uzavření leasingu ve výši 4 760 eur při převzetí vozidla, a z 24 na ni navazujících leasingových splátek ve výši 321,95 eur. Smluvně dohodnutá výpůjční úroková sazba činí 3,49 % p.a. za celou dobu platnosti smlouvy a roční procentní sazba nákladů 3,55 % p.a. Jistina je uvedena ve výši 40 294,85 eur a odpovídá pořizovací ceně vozidla. Dále bylo dohodnuto, že počet najetých kilometrů žalobce bude činit 10 000 km ročně a že žalobce bude při vrácení vozidla povinen zaplatit za každý kilometr ujetý nad rámec tohoto limitu 7,37 centů, a že za každý nevyužitý kilometr mu bude vráceno 4,92 centů. Leasingový nájemce je kromě toho povinen zaplatit náhradu za snížení hodnoty, pokud se vozidlo při vrácení nebude nacházet ve stavu odpovídajícímu stáří a dohodnutému počtu najetých kilometrů.
- 2 Žalobce vozidlo převzal a od ledna 2019 hradil měsíční splátky. Dopisem ze dne 25. června 2019 odvolal svůj projev vůle směřující k uzavření dotčené leasingové smlouvy.
- 3 Stran odstoupení od smlouvy obsahuje smlouva následující údaje:

„Právo na odstoupení od smlouvy

Projev vůle směřující k uzavření smlouvy můžete odvolat ve lhůtě 14 dnů bez uvedení důvodů. Lhůta začíná plynout po uzavření smlouvy, nikoli však dříve, než dlužník obdrží veškeré povinné informace podle § 492 odst. 2 BGB (občanský zákoník) (např. informace o druhu úvěru, jistině, o době platnosti smlouvy).“

„Důsledky odstoupení od smlouvy

Pokud již bylo vozidlo předáno, máte povinnost je vrátit nejpozději do 30 dnů a zaplatit dohodnutou výpůjční úrokovou sazbu za období mezi převzetím a vrácením vozidla. Lhůta začíná běžet odesláním prohlášení o odstoupení od smlouvy. Za období od mezi převzetím a vrácením vozidla se v případě úplného přenechání do užívání hradí úrok ve výši 0,00 eur za den. Tato částka se přiměřeně sníží, pokud bylo vozidlo přenecháno k užívání pouze částečně.“

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 4 Žalobce tvrdí, že odstoupení od smlouvy je účinné, jelikož lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačala plynout mimo jiné z důvodu nedostatečného poskytnutí povinných informací. Žalobce se tedy domáhá, aby soud určil, že žalovaná nemůže z leasingové smlouvy uplatňovat žádná práva a zejména žádný nárok na zaplacení leasingových splátek.
- 5 Žalovaná považuje žalobu za neopodstatněnou. Dovolává se toho, že žalobce nemá právo odstoupit od smlouvy, jelikož pravidla pro odstoupení platná pro smlouvy o spotřebitelském úvěru nejsou použitelná na leasingové smlouvy. Kromě toho tvrdí, že žalobci v leasingové smlouvě řádně poskytl jak informace o odstoupení od smlouvy, tak veškeré povinné informace. Konkrétně pak informace o odstoupení odpovídá podle jejího tvrzení přesně vzoru uvedenému v zákoně, takže se uplatní fikce správnosti informace o odstoupení v souladu s čl. 247 § 6 odst. 2 první a třetí větou EGBGB a odstoupení od smlouvy je opožděné.

Stručné vylíčení odůvodnění předběžných otázek

- 6 Úspěch žaloby závisí na tom, zda odstoupení od leasingové smlouvy bylo účinné a zda žalovaná může případně vznést námitku zániku práva nebo námitku zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy.
- 7 Účinnost prohlášení žalobce o odstoupení od smlouvy předně předpokládá, že mu právo odstoupit od smlouvy vůbec přísluší. To je sporné, jelikož směrnice 2008/48 se podle svého čl. 2 odst. 2 písm. d) nevztahuje na smlouvy o pronájmu nebo leasingové smlouvy, u kterých není stanovena povinnost odkupu předmětu smlouvy ani ve smlouvě samotné, ani v jiné samostatné smlouvě. Podle judikatury Soudního dvora však existuje jasný zájem Unie na tom, aby se ustanovením převzatým z unijního aktu dostalo jednotného výkladu (rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 29).
- 8 Právní předpisy použitelné v projednávané věci jsou založeny na takovém převzetí ustanovení unijního práva, jelikož německý zákonodárce využil možnosti stanovené v bodě 10 odůvodnění směrnice 2008/48, rozšířit ustanovení této směrnice na oblasti nespádající do její působnosti. V důsledku odkazu § 506 odst. 1 první věty, odst. 2 bodu 3 BGB na pravidla týkající se všeobecných smluv o spotřebitelském úvěru se ustanovení směrnice 2008/48 provedená do vnitrostátního práva použijí obdobně i na takové leasingové smlouvy, jako jsou smlouvy dotčené v projednávané věci, jelikož se nejedná o přenechání do užívání, ale o financování. Z tohoto důvodu má žalobce právo odstoupit od smlouvy.
- 9 Dále vyvstává otázka, zda je odstoupení od smlouvy opožděné. Podmínkou účinnosti prohlášení žalobce o odstoupení od smlouvy je, aby lhůta pro odstoupení od smlouvy v délce dvou týdnů upravená v § 355 odst. 2 první větě BGB v okamžiku prohlášení o odstoupení od smlouvy ještě neuplynula. Podle § 356b odst. 2 první věty BGB lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačne běžet, pokud v

úvěrové smlouvě nejsou v plném rozsahu obsaženy povinné údaje podle § 492 odst. 2, čl. 247 § 6 až § 13 EGBGB. V takovém případě začíná lhůta běžet podle § 356b odst. 2 druhé věty BGB až tehdy, kdy byly povinné údaje dodatečně poskytnuty. V projednávané věci by se mělo vycházet z neúplných povinných údajů zejména tehdy, pokud informace o odstoupení od smlouvy nebyla poskytnuta řádně nebo úvěrová smlouva obsahovala alespoň jeden ze zákonem stanovených údajů v neúplné nebo nesprávné podobě.

- 10 V případě neúplných povinných údajů je odstoupení v zásadě přípustné, jelikož německé právo nestanoví zánik práva na odstoupení u smluv o spotřebitelském úvěru. Vnitrostátní zákonodárce se vědomě rozhodl pro časově neomezené právo na odstoupení od smlouvy.
- 11 Bylo by však možné vycházet ze zániku práva nebo zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy, pokud by byly splněny podmínky stanovené za tímto účelem vnitrostátním právem a nebylo by to v rozporu s požadavky unijního práva.
- 12 K jednotlivým předběžným otázkám uvádí předkládající soud následující:
- 13 K otázkám 1a) a b): Úvahy týkající se otázek 1a) a b) se v podstatě shodují s úvahami k otázce 1a) a b) uvedené v bodech 10 až 15 shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-336/20.
- 14 K otázce 2a): Tato otázka se týká údaje o výpůjční úrokové sazbě. V projednávané věci uvádí leasingová smlouva na straně 5 výpůjční úrokovou sazbu ve výši 3,49 % p.a., zatímco v informaci o odstoupení od smlouvy na straně 4 leasingové smlouvy je uvedena částka úroků ve výši 0,00 eur.
- 15 Řešení sporu závisí na tom, jak je třeba chápat čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48. Je pravda, že jeho znění umožňuje výklad, že spotřebitele lze informovat, že výši úroků za den je částka, která se nemusí shodovat se smluvně dohodnutou výpůjční úrokovou sazbou [(takový je názor Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo)].
- 16 Pro odlišný výklad čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48 však hovoří znění čl. 14 odst. 3 písm. b) první věta této směrnice, podle kterého musí spotřebitel zaplatit věřiteli po odstoupení od smlouvy úrok vzniklý z jistiny ode dne, kdy byl úvěr čerpán, do dne, kdy je jistina splacena, který je vypočtený na základě dohodnuté výpůjční úrokové sazby. Z toho vyplývá, že úroky, které mají být zaplacený za den, musí početně vyplývat z výpůjční úrokové sazby podle čl. 10 odst. 2 písm. f) směrnice 2008/48. Tento závěr je potvrzen také skutečností, že informace podle čl. 10 odst. 2 písm. p) této směrnice musí být uvedeny jasně a výstižně. Pokud totiž výši úroku za den nelze vypočítat na základě smluvně dohodnuté výpůjční úrokové sazby, může spotřebitel nabýt dojmu, že se u výše úroku za den, která se od uvedeného údaje liší (tak jako v projednávané věci ve výši 0,00 eur) jedná o pouhou chybu v psaní a že je přesto povinen hradit smluvní výpůjční úrokovou sazbu.

- 17 K otázkám 2b až e): Úvahy předkládajícího soudu týkající se těchto otázek v podstatě odpovídají úvahám ohledně otázek v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-336/20 (otázky 2b až 2d).
- 18 K otázkám 3a) až f), které se týkají zániku práva. Předkládající soud vysvětluje, že zánik práva se v německých právních předpisech považuje za případ nepřipustného výkonu práva z důvodu nekonzistentního jednání, přičemž porušení spočívá v nepoctivém zmeškání výkonu práva. Předpokladem zániku práva je to, že oprávněné osobě náleží právo, které delší čas nevykonává, ačkoli ve skutečnosti mohla, a že povinná osoba se mohla připravit na to a také se tak zařídila, že oprávněná osoba své právo nevyužije. Uplatní-li nicméně oprávněná osoba své právo nyní, porušuje toto uplatnění práva z důvodu protichůdnosti nynějšího jednání ve srovnání s dřívějším jednáním oprávněného ustanovení § 242 BGB (dobrá víra).
- 19 Podle názoru předkládajícího soudu je však sporné, zda je možné použít tato pravidla o zániku práva na právo spotřebitele odstoupit od smlouvy (otázka 3a). Podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. a) a b) směrnice 2008/48 začíná čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení od smlouvy běžet buď dnem uzavření smlouvy, nebo dnem, kdy spotřebitel obdrží informace v souladu s článkem 10, pokud tento den nastane po dni uzavření smlouvy. Z toho je třeba vyvodit, že odstoupení od smlouvy je časově neomezené, pokud spotřebitel nedostane informace podle článku 10 směrnice 2008/48. Krom toho lze z čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) této směrnice vyčíst, že věřitel má poskytnutím informací podle článku 10 této směrnice kdykoli možnost vyvolat počátek běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy. Je tedy zřejmé, že tato právní úprava týkající se okamžiku, ve kterém může být právo na odstoupení od smlouvy uplatněno, je úplná a krom ní není prostor pro časové omezení práva na odstoupení od smlouvy prostřednictvím námitky zániku práva.
- 20 V případě, že bude otázka 3 a) zodpovězena tak, že uplatnění práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48 podléhá zániku, vyvstává otázka, zda vnitrostátní soudy mají pravomoc časově omezit právo na odstoupení od smlouvy nad rámec vnitrostátních pravidel upravujících zánik práva, nebo zda je k tomu nezbytná zákonná úprava přijatá parlamentem.
- 21 Je pravda, že Soudní dvůr rozhodl, že právo na odstoupení od smlouvy může být časově omezeno. V rozsudku ze dne 19. prosince 2019, Rust-Hackner a další (C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, bod 62) však zdůraznil, že v případě takového časového omezení práva na odstoupení musí být zaručen užitečný účinek cíle sledovaného směrnicí. Časové omezení práva na odstoupení od smlouvy pouze na základě obecných právních zásad by proto mohlo být vyloučeno. Existuje zejména riziko, že možnost vědomě přiznaná směrnicí dovolávat se práva na odstoupení od smlouvy bez časového omezení, bude nadměrně omezena nebo dokonce zrušena extenzivním použitím § 242 BGB.

- 22 V případě záporné odpovědi na otázku 3b) je třeba vyjasnit, do jaké míry zánik práva předpokládá, že spotřebitel byl poučen o svém právu na odstoupení od smlouvy. Z dřívější judikatury Soudního dvora vyplývá, že k zániku práva na odstoupení od smlouvy může dojít až od okamžiku, kdy byl spotřebitel dostatečně poučen o svém právu na odstoupení od smlouvy (usnesení ze dne 27. listopadu 2007, *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret a Akar v. Komise*, C-163/07 P, EU:C:2007:717, body 32, 36). 32, 36). Ve prospěch tohoto závěru hovoří zejména zásada efektivity v evropském právu. Spotřebitel může totiž účinně uplatnit své právo na odstoupení od smlouvy pouze tehdy, pokud o něm ví.
- 23 V případě záporné odpovědi na otázku 3c) je třeba vyjasnit, zda možnost přiznaná věřiteli na základě čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48 poskytnout spotřebiteli informace dodatečně a vyvolat tak běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, brání použití pravidel o zániku práva podle zásady dobré víry. Podle názoru předkládajícího soudu je myslitelné, že v případě nesprávného poskytnutí informací podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 je uplatnění námitky zániku práva bez dalšího vyloučeno. Podle judikatury Soudního dvora se povinná osoba nemůže platně dovolávat důvodů právní jistoty k nápravě situace způsobené vlastním nedodržením požadavků vyplývajících z unijního práva spočívajících v poskytnutí souboru informací, které zejména zahrnují poučení oprávněné osoby o právu odstoupit od smlouvy (rozsudky ze dne 19. prosince 2013, *Endress*, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 30 a ze dne 13. prosince 2001, *Heininger*, C-481/99, EU:C:2001:684, bod 47).
- 24 V případě záporné odpovědi na předběžnou otázku 3d) je třeba ověřit, zda je tento závěr slučitelný se zásadami, kterými je německý soud vázán podle GG, a jak by měl německý subjekt aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky unijního práva.
- 25 Institut zániku práva patří ke všeobecným zásadám mezinárodního práva. Tyto všeobecné zásady jsou součástí spolkového práva a mají podle čl. 25 odst. 2 GG přednost před zákony. Jsou tedy pro německý soud závazné.
- 26 Možnost zániku práva je v mezinárodním právu uznána. V mezinárodněprávní literatuře je ovšem nesporné, že osoba oprávněná k výkonu práva musí o svém právu vědět. V případě pouhé nečinnosti nemůže právo zaniknout. V důsledku toho může německý soud konstatovat zánik výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy pouze tehdy, pokud oprávněné osobě bylo známo nebo jí nebylo známo z důvodu hrubé nedbalosti, že vůbec ještě měla právo na odstoupení od smlouvy.
- 27 Pokud by se tedy unijněprávní zásady platné pro zánik výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy v případě smluv o spotřebitelských úvěrech odchylovaly od závazných mezinárodněprávních norem, musel by Soudní dvůr v oblasti působnosti směrnice 2008/48 objasnit, podle kterých právních norem se má vnitrostátní soudce v takovém konfliktu norem řídit.

28 Předkládající soud shrnuje význam otázek 3a) až f) pro rozhodnutí sporu, který mu byl předložen, následovně: Pokud zánik práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48:

- je *a priori* vyloučen,
- nebo musí být v každém případě založen na parlamentním zákoně,
- nebo jeho podmínkou je v každém případě alespoň nevědomost z důvodu hrubé nedbalosti,
- nebo v každém případě nepřichází v úvahu v případě chybějícího dodatečného poučení,
- nebo v každém případě je neslučitelný se závaznými normami mezinárodního práva, pokud nevědomost oprávněné osoby není zaviněna alespoň hrubou nedbalostí,

nemůže žalovaná v projednávané věci uplatnit námitku zániku práva.

29 K otázkám 4a) až 4f) (zneužití práva): Ve vnitrostátní judikatuře a právní nauce je sporné, zda a za jakých podmínek lze mít za to, že výkon práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy v případě smluv o spotřebitelském úvěru je v rozporu s dobrou vírou a představuje tedy zneužití práva. Odpověď na předběžné otázky 4a) až f) je tedy relevantní pro výklad a aplikaci vnitrostátního práva.

30 Existují pochybnosti o tom, zda výkon práva spotřebitele odstoupit od smlouvy může být vůbec omezen z důvodu tvrzení o porušení dobré víry. Proti tomu hovoří následující argumenty, a sice:

- kromě jednoznačné právní úpravy ve směrnici již není prostor pro omezení práva na odstoupení od smlouvy z důvodu tvrzení o porušení dobré víry,
- věřitel může kdykoli vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy dodatečným poskytnutím informací podle článku 10 směrnice 2008/48/ES,
- právo odstoupit od smlouvy slouží nejen ochraně jednotlivce, ale také nadřazeným cílům (prevence předlužení, posílení stability finančního trhu).
- směrnice 2008/48/ES neumožňuje členským státům stanovit omezení práva odstoupit od smlouvy, a zejména zkrácení lhůty pro odstoupení od smlouvy.

31 V případě, že bude otázka 4 a) zodpovězena tak, že uplatnění práva na odstoupení od smlouvy může představovat zneužití práva, vyvstává další otázka, zda vnitrostátní soudy mají pravomoc z tohoto důvodu časově omezit právo na odstoupení od smlouvy, nebo zda je k tomu nezbytná zákonná úprava přijatá parlamentem. Omezení práva odstoupit od smlouvy s pouhým odkazem na obecné právní zásady je podle názoru předkládajícího soudu vyloučeno.

- 32 Stejně jako v rámci použití pravidel upravujících zánik práva existuje totiž riziko, že možnost vědomě přiznaná směrnicí dovolávat se práva na odstoupení od smlouvy bez časového omezení bude nadměrně omezena nebo dokonce znemožněna extenzivním použitím § 242 BGB. Judikatorní rozšíření ochrany před odstoupením od smlouvy založené na splnění požadavků zákonného vzoru podle čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věty, § 12 odst. 1 třetí věty EGBGB prostřednictvím uznání zneužívajícího dovolávání se nesplnění požadavků zákonného vzoru svědčí o tom, že právo na odstoupení od smlouvy uplatněné více než 14 dnů po uzavření smlouvy může být tímto způsobem prakticky zmařeno.
- 33 V případě záporné odpovědi na předběžnou otázku 4 b) je třeba určit, do jaké míry může být uznání porušení dobré víry odůvodněné v případě uplatnění práva na odstoupení od smlouvy, k němuž dojde později než 14 dnů po uzavření smlouvy, ačkoli spotřebitel nebyl věřitelem řádně poučen o svém právu odstoupit od smlouvy.
- 34 V případě záporné odpovědi na předběžnou otázku 4 c) vyvstává otázka, zda možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48 a vyvolat tak běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, brání uznání porušení dobré víry.
- 35 V případě záporné odpovědi na předběžnou otázku 4 d), je třeba zkoumat, zda je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle GG. Zásada dobré víry je jednou z obecných zásad mezinárodního práva. Tyto všeobecné zásady jsou součástí spolkového práva a mají podle čl. 25 odst. 2 GG přednost před zákony. Jsou tedy pro německý soud závazné.
- 36 Podle těchto zásad musí oprávněná osoba vědět o svém právu a pouze v takovém případě může druhá strana spojit s jeho neuplatněním právní účinky. Spotřebiteli, který neví bez hrubé nedbalosti o svém právu odstoupit od smlouvy, které stále má, nelze vytýkat žádné porušení dobré víry, pokud své právo na odstoupení od smlouvy vykoná až po dlouhé době po uzavření smlouvy a vyvodí z toho možné právní důsledky vyplývající ze zákona.
- 37 Pokud by se tedy unijněprávní zásady platné pro zneužívající výkon práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy lišily od závazných mezinárodněprávních norem, musel by Soudní dvůr v oblasti působnosti směrnice 2008/48 objasnit, jak má vnitrostátní soud v případě takového konfliktu právních norem postupovat.
- 38 Předkládající soud má za to, že předběžné otázky 4. a) až f) jsou relevantní pro řešení sporu. Pokud zneužívající výkon práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48:
- je *a priori* vyloučen,
 - nebo musí být v každém případě založen na parlamentním zákoně,

- nebo jeho podmínkou je v každém případě alespoň nevědomost z důvodu hrubé nedbalosti,
- nebo v každém případě nepřichází v úvahu v případě chybějícího dodatečného poučení,
- nebo v každém případě je neslučitelný se závaznými normami mezinárodního práva, pokud nevědomost oprávněné osoby není zaviněna alespoň hrubou nedbalostí,

není rozhodující splnění konkrétních podmínek porušení § 242 BGB (dobrá víra) a jejich posouzení a vyvážení v individuálním případě.

- 39 Předkládající soud nakonec uvádí, že předběžné otázky položené v této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se částečně překrývají s otázkami položenými ve věcech C-33/20, C-155/20, C-187/20 a C-336/20, které jsou již projednávány, a proto navrhuje tyto věci spojit.